

MUZEJ GRADA RIJEKE Planira se izložba o Gustavu Klimtu

Klimt »posvadao« Dubrovića i Tolja

Ervin Dubrović ima jasnu ideju kako izložbu koncipirati, no čini se da tim EPK-a na čelu s umjetničkim direktorom Slavenom Toljom tu ideju sasvim ne prihvaća, zbog čega se u Muzeju grada osjeća stanovita napetost

RIJEKA » Kako je zamišljena Klimtova izložba koja se u Rijeci - Europskoj prijestolnici kulture priprema za 2020. godinu, pokušali smo saznati nakon članka o restauraciji alegorijskih slika braće Klimt i Franza Matscha koje krase svod riječkog teatra. Kao što smo najavili, slike će u radionice Hrvatskog restauratorskog zavoda biti otpremljene iduće godine, a u HNK-u Ivana pl. Zajca bit će vraćene po završetku izložbe na kojoj će ih prvi put nakon više od 130 godina publika moći vidjeti izbliza.

Izložbu priprema Muzej grada Rijeke, a prema riječima ravnatelja Ervina Dubrovića planirana je za drugu polovicu 2020. godine radi sigurnosti da će Muzej do tada preseliti u baroknu palaču ex Šećerane u bivšem industrijskom kompleksu »Rikard Benčić«. Međutim, izgleda da su ove informacije i jedino sigurno što se za sada može reći o izložbi, jer iako Dubrović ima jasnu ideju kako je koncipirati, čini se da tim EPK-a na čelu s umjet-

ničkim direktorom Slavenom Toljom tu ideju sasvim ne prihvaća, zbog čega se u Muzeju grada osjeća stanovita napetost.

Institucije spremne na suradnju

Iako nas od otvaranja izložbe dijele tri godine, pitanje kako teku pripreme apsolutno nije preuranjeno, jer se izložbe takvog formata, koje uključuju i posudbu djela umjetnika Klimtova ranga, planiraju više godina unaprijed. Ustalom, ističe to i Dubrović koji se u potrazi za Klimtovim djelima najprije obratio Muzeju grada Beča, koji posjeduje najveću zbirku njegovih crteža i nekoliko slika, među kojima i dva remek-djela: portret Emilie Flöge i Palača Atena.

- Direktor Matti Bunzl s kojim smo razgovarali, otklonio je svaku mogućnost posudbe, jer upravo pripremaju izložbu s kojom će u narednom periodu gostovati na Dalekom istoku. Objasnio nam je da prema austrijskim zakonima pet godina nakon toga više ne smiju Klimta iznositi izvan zemlje, jer austrijski građani imaju pravo svoju baštinu ponekad vidjeti i kod kuće. To prilično komplicira situaciju, pogotovo s javnim ustanovama, ali velike se stvari i događaju s mnogo komplikacija. Željeli bismo imati barem deset reprezentativnih djela na izložbi, a tražimo ih po velikim muzejima, fondacijama i privatnim zbirkama čak i u Americi. No, zasad smo najdalje odmakli s razgovorima u jugoistočnoj Europi.

Ervin Dubrović

Slaven Tolj

Nacionalni muzej u Bukureštu i kraljevski dvorac Peleš u Rumunjskoj vrlo su spremni na suradnju. U njihovim se kolekcijama nalaze djela iz prve faze Klimtova rada, poput slika u riječkom Kazalištu, pa će to biti prilika da stavimo akcent na jedan dio njegova opusa koji nije toliko eksploatiran. Međutim, nevolja je što taj Klimt ne sliči Klimtu i stoga nam je važno prikazati i nekoliko »pravih« Klimtovih slika - kaže ravnatelj Muzeja grada Rijeke.

Black & White

Prema Dubrovićevoj zamisli, Klimt bi bio glavni junak izložbe koja bi okupila veći broj autora, kako bi na njegovom i primjerima drugih umjetnika tog naraštaja ukazala na dramatične promjene u umjetnosti krajem 19. i početkom 20. stoljeća.

- Naziv izložbe bio bi »Black & White - Klimt i revolucija u umjetnosti«, a namjera joj je rekonstruirati vrijeme između 1885. i 1915. godine, od akademizma do ekspresionizma i apstraktnog slikarstva, u kontekstu srednjoeuropske umjetnosti. U svega nekoliko godina na prijelomu stoljeća većina je srednjoeuropskih umjetnika doživjela bitne promjene u svom slikarstvu. Naša je teza da tako dramatičnog preokreta u zapadnoj umjetnosti nije bilo pola milenija, od renesanse kada su umjetnici odbacili srednjovjekovni pristup i inspiraciju potražili u umjetnosti starog vijeka.

Na prijelomu 19. i 20. stoljeća ponovno dolazi do radikalnog prekida, ali ovaj put s renesansnom i klasičnom inspiracijom. Da bismo pokazali taj veliki lom

paralelno ćemo prikazati »stara« i »nova« djela u opusu istih autora. Starinske i pretežno tamne atelijerske slike s odaliskama koje leže na kaučima, a bijela im put blista u mraku, kontrastirat ćemo s impresionističkim slikama šarenih, prštavih boja na kojima odaliske i mitološke junakinje ustupaju mjesto suvremenom životu, ženama, djeci, urbanim ambijentima - pojašnjava Dubrović.

Na izložbi bi bila predstavljena djela umjetnika iz Austrije, Italije, Češke, Mađarske, Slovačke, Slovenije i Srbije, poput Oskara Kokoschke, Eгона Schielea, Olge Wisinger Florian, Františka Kupke, Nadežde Petrović... Dakako, tu su i hrvatski umjetnici, poput Celestina Medovića, Mencija Klementa Crnčića i Vlahe Bukovca - jednog od najatraktivnijih autora koji podupiru ovu koncepciju.

- Sa Spomen-zbirkom Pavla Beljanskog u Novom Sadu razgovaramo o posudbi slike »Velika Iza«, velikog reprezentativnog platna s kojim je Bukovac osvojio zlatnu medalju na pariškom Salonu 1882. godine. Slika je izazvala pravu senzaciju, a inspirirana je bulevarskim romanom Alexisa Bouviera koji u središtu radnje ima skandalozan život jedne kurtizane.

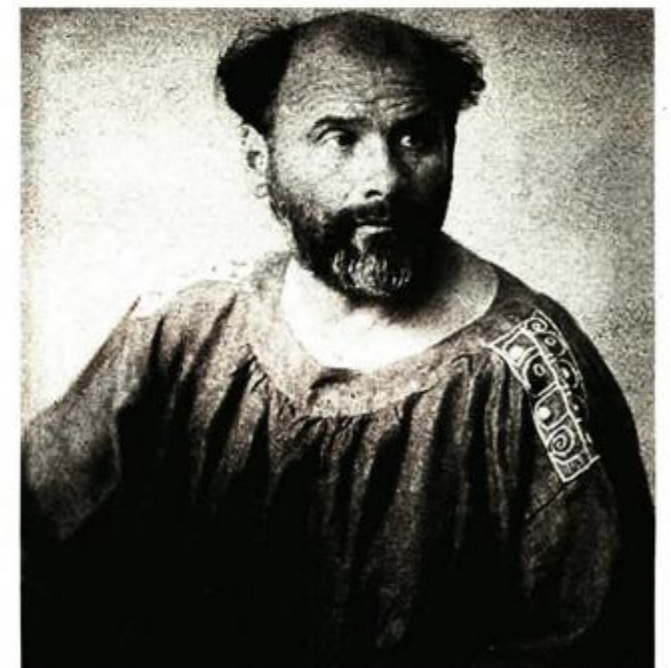
Promocija riječkog Klimta

Dubrović priznaje da isprva nije bio oduševljen mogućnošću da radi Klimtovu izložbu, jer je posljednjih deset godina prosječno dva puta godišnje u Beču i u tih je deset godina vidio najmanje 10 do 15 Klimtovih izložbi, a propustio ih je barem još toliko.

- Pitao sam se što Rijeka kao Europska prijestolnica kulture uopće može novoga

Neki ovako doživljavaju izložbu u MGR-u

Gustav Klimt

Klimt i riječki bordeli

Klasična izložba koja se zasniva na posudbi nekoliko reprezentativnih Klimtovih slika za EPK nije zanimljiva, smatra Slaven Tolj, umjetnički direktor projekta Rijeka 2020 - Europska prijestolnica kulture. Ona mora imati dodatnu dimenziju koja će biti dovoljno jaka da pobudi interes i u Austriji, ali ideje kako to postići tek treba razraditi.

– Uskoro otvaramo retrospektivu Tomislava Gotovca na koju dolaze priznati austrijski kustosi pa ćemo i s njima razgovarati, a konačnu koncepciju i akcijski plan definirat ćemo do kraja godine. Jedna od zamisli, koja mi se ne čini loša, je da u Austriji raspišemo natječaj za novog mladog Klimta, koji će u Rijeci ostaviti trag kakav je Klimt ostavio radeći slike za Kazalište. Međutim, treba stvoriti klimu da se u Austriji o tome počne pričati i da se shvati kako je Klimtu to bio jedan od prvih poslova – ističe Tolj.

Od Vuka Čosića, komunikacijskog stratega EPK-a, potekao je pak prijedlog da se istraži povijest riječkih bordela kako bi se ispričala fiktivna priča o mladom Klimtu koji se u Rijeci upoznaje s prostitucijom i nalazi prvu ljubavnicu.

Međutim, Tolj kaže kako je ova ideja više išla za tim da prodrma muzealce i potakne razmišljanja šira od onih o izlaganju »slika s Kraševih bombonjera«.

– Naravno, ne sporim potrebu Grada da, ako želi, napravi i klasičnu Klimtovu izložbu, ali to onda nije program EPK-a, već redovni program Muzeja grada u koji se ne miješam. Za program Europske prijestolnice kulture ipak moramo ponuditi nešto više i drukčije od jedne u nizu već viđenih Klimtovih izložbi. Želimo izložbu koja će biti zanimljiva i bečkoj publici!

Uspjeh izložbe »Merika«

Za Prijestolnicu kulture prihvaćen je naš projekt i inzistiramo da ga radimo mi kako najbolje znamo, kaže Ervin Dubrović.

– Uvjeren sam da možemo napraviti mnogo atraktivniju izložbu od konceptualista i performerera, koji uglavnom rade za ekskluzivnu publiku – to jest za sebe same. Ni dosad u tom krugu u Rijeci nismo vidjeli atraktivne izložbe. Priče o bordelima i o novome Klimtu mogu biti zgodne, međutim takvo je što mogao predložiti Muzej moderne i suvremene umjetnosti. Čudim se kako se u Beču i drugdje već toga nisu sjetili! Mi kanimo raditi prema najboljim dometima onoga što već dokazano znamo napraviti. Izložba »Merika« u Americi je dočekana s ovacijama i za tjedan dana su je proizveli samo zato da bi je pokazali Nacionalnom komitetu ICOM-a, koji je imao sastanak na Ellis Islandu.

ponuditi osim slika iz Kazališta, koje nisu pretjerano umjetnički poticajne. No, sada vjerujem da ćemo napraviti odličnu izložbu, a još sam uvjereniji da će to biti izvrsna prilika za promociju riječkog Klimta.

Poveznicu s našim danima izložba bi ostvarila obilnom upotrebom novih tehnologija – video i hologramskih projekcija, vizualnim umjetničkim instalacijama, kratkim dokumentarnim filmovima i umjetničkim filmskim reinterpretacijama, te komentarima kojima će se povezivati početak 20. s početkom 21. stoljeća. Na pitanje koliko bi izložba koštala, Dubrović nema odgovor, ali očekuje da će se za njenu realizaciju osigurati sredstva barem pet puta veća od budžeta dosadašnjih velikih izložbi Muzeja grada, poput »Merike«, »Luke« ili »Adamićevog doba« koje su se pripremale više godina i koštale između 100 i 200 tisuća eura zajedno s inozemnim gostovanjima.

– Okvirno se spominjao iznos od nekoliko stotina tisuća eura, ali sve je još vrlo apstraktno, ništa nije definirano. Zapravo imamo zapanjujuće malo konkretnih podataka s obzirom da je vrijeme poodmaklo, ali mi smo i vrlo kasno saznali da smo

Europska prijestolnica kulture, pa u manje od tri godine moramo napraviti nešto senzacionalno. U vezi smo i s Klimtovom fondacijom u Beču koja je pokazala interes za suradnju, ali uz napomenu da slike ne možemo dobiti tijekom ljeta, a imamo kontakte i s nekolicinom privatnih galerista koji imaju izvrsne slike, ali se teško pouzdati da će ih za nas čuvati do 2020. godine – kaže Dubrović.

Kučne snage

Predstavnici Fondacije Klimt uskoro bi trebali posjetiti Rijeku. Dubrović ih očekuje na otvaranju velike izložbe Leontine Littrow 29. rujna, pa će to biti prilika za nastavak razgovora o posudbi umjetnina, a sudeći po riječima Slavena Tolja slijede i ozbiljni razgovori o koncepciji izložbe koje ravnatelj Muzeja grada Rijeke očekuje s nestrpljenjem, jer je krajnji čas da se neke neodoumice razbistre.

Dubrović kaže da je otvoren za sugestije, ali samo do određene granice, a bude li zahtjeva za radikalnom promjenom koncepta i pre više izvanjskih upliva u posao koji kani realizirati prvenstveno »kućnim snagama« – neće se olako predati.

Nela VALERJEV OGURLIĆ